

UZASADNIENIE

Przedmiot i przebieg postępowania

1. Pozwem z dnia 19 lipca 2021 r. powódka, B. S., wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Bank S.A. kwoty 21 209,23 zł. W pozwie i piśmie uzupełniającym wskazała, że domaga się zwrotu kwoty, którą A. Bank i kolejni wierzyciele nienależnie od niej pobierają na podstawie dwóch lichwiarskich umów kredytu, zawartych przez nią jeszcze z (...) Bank (...) S.A., w drodze egzekucji komorniczej. (pozew, k. 3-7; pismo uzupełniające, k. 37)

2. Pismem z dnia 11 października 2021 r. pozwany (...) Bank S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Pozwany wskazał, że wymienione umowy zostały przez Bank wypowiedziane, a wierzytelności z umów następnie odsprzedane (...). Jego zdaniem Bank nie ponosił winy i nie jest odpowiedzialny za czynności kolejnych wierzycieli, gdyż wierzytelność względem B. S. została przez (...) sprzedana wbrew umowie z A. Bankiem. (odpowiedź na pozew, k. 48-49)

Ustalenia faktyczne:

3. Dnia 16 czerwca 2014 r. B. S. zawarła z (...) Bank (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w G. umowę kredytu gotówkowego nr (...), na podstawie której udzielono jej kredytu na kwotę 6 505,91 zł na okres spłaty od 16 czerwca 2014 r. do 17 kwietnia 2023 r. na cele konsumpcyjne (§ 1 umowy). B. S. otrzymała czek gotówkowy na kwotę 4 900 zł, a pozostała część kwoty 6 505,91 zł została przeznaczona na spłatę prowizji od kredytu, kosztów objęcia kredytobiorcy ochroną ubezpieczeniową i opłatę dla pośrednika (§ 2 umowy). Całkowita kwota do zapłaty przez B. S. (w tym odsetki) w całym okresie trwania umowy miała wynosić 13 206,66 zł (§ 4 ust. 5 umowy).

(umowa kredytu, k. 8)

4. Dnia 20 maja 2015 r. B. S. zawarła z (...) Bank (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w G. umowę kredytu gotówkowego nr (...), na podstawie której udzielono jej kredytu na kwotę 6 884,11 zł na okres spłaty od 20 maja 2015 r. do 5 maja 2025 r. na cele konsumpcyjne (§ 1 umowy). B. S. otrzymała czek gotówkowy na kwotę 4 219,95 zł, a pozostała część kwoty 6 884,11 zł została przeznaczona na spłatę prowizji od kredytu, kosztów objęcia kredytobiorcy ochroną ubezpieczeniową i opłatę dla pośrednika (§ 2 umowy). Całkowita kwota do zapłaty przez B. S. (w tym odsetki) w całym okresie trwania umowy miała wynosić 12 026,89 zł (§ 4 ust. 5 umowy). Miesięczna rata miała wynosić 100,22 zł.

(umowa kredytu, k. 16; harmonogram spłat, k. 17-19)

5. W wyniku połączenia (...) Banku z dotychczas istniejącym A. Bankiem następcą prawnym (...) Banku był (...) Bank S.A. Informację o przejęciu (...) Banku przez (...) Bank S.A. wpisano do Krajowego Rejestru Sądowego dnia 30 czerwca 2015 r. Wierzycielem z umów kredytu gotówkowego B. S. stał się (...) Bank S.A.

(pismo, k. 15; odpis pełny z Krajowego Rejestru Sądowego, k. 51v, 61v)

6. B. S. wpłaciła na poczet umowy z 20 maja 2015 r. łącznie kwotę 501,10 zł, ostatnią ratę wpłaciła 13 października 2015 r. Na poczet umowy z 16 czerwca 2014 r. B. S. uiszczyła 1 999,60 zł, ostatnią ratę wpłaciła 14 października 2015 r. W uwagi na zaprzestanie spłaty (...) Bank S.A. wypowiedział obie umowy kredytu i wystąpił z pozwem w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

(potwierdzenia wpłat, k. 21-28)

7. (...) Bank S.A. zbył wierzytelności wynikające z powyższych umów kredytu na rzecz (...) ((...)) na podstawie umowy z dnia 22 sierpnia 2017 r. Zgodnie z § 3 ust. 9 umowy w przypadku dokonania przez dłużników po dniu cut-off (tj.

29 maja 2017 r.) na rachunek banku spłaty części bądź całości wierzytelności bank zobowiązuje się do niezwłocznego przekazania na rzecz cesjonariusza (...) otrzymanych należności wraz z zestawieniem wpłat w formie elektronicznej umożliwiające identyfikację poszczególnych wierzytelności na rachunek cesjonariusza (...). Na podstawie § 7 ust. 6 umowy w sprawach będących na etapie postępowania egzekucyjnego (...) miał skierować, na podstawie udzielonego pełnomocnictwa, wnioski o zawieszenie postępowania i wskazać adres, na który powinny zostać przesłane dokumenty dotyczące egzekwowanej wierzytelności. W przypadku postępowań egzekucyjnych wszczętych po dniu 8 września 2016 r. Bank wyraził zgodę na wstąpienie (...) do toczących się postępowań. Pismem z dnia 12 września 2017 r. (...) S.A. w imieniu (...) zawiadomił B. S. o przejściu wierzytelności i wezwał do spłaty zadłużenia w kwocie 6 945,63 zł. Po sprzedaży wierzytelności Bank przekazał (...) otrzymaną od B. S. kwotę 712,78 zł, natomiast wstrzymał się z przekazaniem wpłat w wysokości 1 426,46 zł z uwagi na niezachowanie przez (...) warunku dalszej sprzedaży wierzytelności, tj. uzyskania zgody banku w okresie pierwszych 12 miesięcy od dnia przelewu wierzytelności (§ 7 ust. 1 lit. b) umowy przelewu wierzytelności).

(umowa, k. 134v, 138v; zawiadomienie, k. 73; twierdzenie pozwanego - niezaprzeczone)

8. Wierzytelności z umowy z 16 czerwca 2014 r. (...) zbył w drodze przelewu na rzecz (...) na podstawie umowy z dnia 23 stycznia 2018 r. O przejściu wierzytelności (...) zawiadomił B. S. pismem z dnia 7 sierpnia 2019 r.

(zawiadomienie, k. 75)

9. Na podstawie nakazu zapłaty o sygn. VI Nc-e 1323402/16 z dnia 21 października 2016 r., który dotyczył wierzytelności z umowy z dnia 20 maja 2015 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności dnia 20 lutego 2017 r. postępowanie egzekucyjne prowadził Komornik Sądowy w R. J. P.. W okresie od 19 grudnia 2017 r. do 17 lipca 2020 r. wyegzekwował on od B. S. 2 368,05 zł w postępowaniu prowadzonym pod sygnaturą Km 2313/17, z czego 2 116,62 zł przekazał wierzycielowi, a resztę zaliczył na poczet opłat i kosztów egzekucyjnych. Na dzień 9 listopada 2020 r. wierzycielem występującym w tym postępowaniu egzekucyjnym był (...), działający pod nową nazwą (...) z siedzibą w W.. Wcześniej, na dzień 23 października 2018 r., wierzycielem w tym postępowaniu był (...) (należność główna wynosiła na ten dzień 7 198,98 zł). (...) zmienił następnie nazwę na (...) 21 (...), zawiadomił on B. S. o przejściu wierzytelności pismem z dnia 12 października 2020 r. – na ten dzień należność główna wynosiła 6 794,91 zł. Pismem z dnia 18 maja 2021 r. wierzyciel poinformował B. S., że zdecydował się skierować wniosek o przeprowadzenie egzekucji z jej nieruchomości. Kwota kapitału do spłaty wynosiła wówczas 6 477,77 zł. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Radomiu M. B. wskazał w zaświadczeniu z dnia 3 grudnia 2021 r., że wierzycielem w postępowaniu egzekucyjnym jest (...), (wcześniejsza nazwa funduszu Lumen (...) 21 (...)) a należność główna na dzień wystawienia zaświadczenia wynosi 7 198,98 zł. Na dzień 16 lutego 2022 r. wierzyciel poinformował B. S., że do zapłaty pozostaje jej 6 131,56 zł. Na dzień 29 marca 2022 r. w postępowaniu egzekucyjnym kwota należności głównej do zapłaty wynosiła nadal 7 198,98 zł; na ten dzień łączne wpłaty B. S. wynosiły 3 776,92 zł, z czego wierzycielowi przekazano 3 392,87 zł.

(nakaz zapłaty i postanowienie, k. 120-121; zaświadczenie, k. 9; zajęcie, k. 32; pismo, k. 31, 90; pismo, k. 74; zaświadczenie, k. 88; pismo dotyczące nazw, k. 89; odpowiedź na reklamację, k. 116-117; zaświadczenie, k. 162)

10. Na podstawie nakazu zapłaty o sygn. VI Nc-e 1323384/16 postępowanie egzekucyjne prowadził Komornik Sądowy w R. J. P.. W okresie od 17 listopada 2017 r. do 19 grudnia 2019 r. wyegzekwował on od B. S. 1 952,04 zł w postępowaniu prowadzonym pod sygnaturą Km 2115/17, z czego 1 652,47 zł przekazał wierzycielowi, a resztę zaliczył na poczet opłat i kosztów egzekucyjnych. W 2018 r. wierzyciel wniósł o przeprowadzenie egzekucji z nieruchomości B. S., w związku z czym Komornik wystąpił o wpis wzmianki o wszczęciu egzekucji w dziale III księgi wieczystej. Pismem z dnia 28 listopada 2018 r. Komornik cofnął wniosek, w związku z czym wpisu nie dokonano. Na dzień 9 listopada 2020 r. wierzycielem w tym postępowaniu egzekucyjnym był (...) Bank S.A. z siedzibą w W.. Dnia 8 stycznia 2020 r. wierzyciel wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego, co nastąpiło na podstawie postanowienia komornika z dnia 9 lipca 2021 r.

(zaświadczenie, k. 14; postanowienie, k. 70v; postanowienie, k. 160)

11. Na dzień 27 marca 2018 r. przeciwko B. S. Komornik Sądowy J. P. prowadził 8 postępowań egzekucyjnych. Poza wymienionymi powyżej wierzycielami B. S. byli K. J., spółka (...), (...) Sp. z o.o., (...), (...) S.A. i G. C..

(plan podziału, k. 29)

12. W Sądzie Rejonowym w Radomiu toczyło się postępowanie o sygn. I C 2970/17, w którym B. S. również podnosiła argumenty przeciwko (...), (...) Bank S.A. i Komornikowi J. P..

(pismo procesowe, k. 10-13)

13. O niejasnym i, zdaniem B. i A. S., oszukańczym obrocie wierzytelnościami państwo S. poinformowali Prokuraturę.

(pismo Prokuratury Regionalnej, k. 69)

Ocena dowodów

14. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w aktach sprawy i wskazane wyżej dokumenty, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana.

15. Sąd w pierwszej kolejności musi wyjaśnić, że zgodnie z art. 232 kodeksu postępowania cywilnego (w skrócie k.p.c.) strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę. Z kolei zgodnie z art. 6 kodeksu cywilnego (w skrócie k.c.) ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Z obu tych przepisów wynika jedna z głównych zasad procesu cywilnego, czyli że swoje twierdzenia należy udowodnić. Powód, który domaga się zapłaty od pozwanego, musi więc przedstawić dowody na to, że pozwany jest mu winny zapłaty z jakiegoś tytułu – z umowy, jako odszkodowanie za szkodę, z bezpodstawnego wzbogacenia. W pozwie powód musi przedstawić swoje twierdzenia – czyli to, jakie jego zdaniem fakty przemawiają za obowiązkiem zapłaty, oraz dowody – potwierdzające prawdziwość twierdzeń, na które powołuje się powód. Jeśli powód nie przedstawi twierdzeń uzasadniających żądanie zapłaty albo też swoich twierdzeń nie udowodni przekonującymi dowodami, powództwo zostaje oddalone (czyli powód przegrywa sprawę).

16. Sąd może przeprowadzić dowód z urzędu tylko wyjątkowo, gdy jest to konieczne do jego przeprowadzenia i nie naruszy to zasady bezstronności Sądu. W szczególności Sąd może przeprowadzić dowód z urzędu, gdy powództwo jest na pierwszy rzut oka uzasadnione, ale strony nie zgłosiły dowodu który w oczywisty sposób jest konieczny dla przesądzenia sprawy lub wydania sprawiedliwego rozstrzygnięcia (np. zasięgnięcie wiadomości specjalnych od biegłego). Sąd musi jednak przy tym zachować obiektywizm i dopuszczanie dowodu z urzędu nie może sprowadzać się do zastępowania strony w obronie jej racji i szukania dowodów na jej korzyść za wszelką cenę.

17. W tej sprawie powódka twierdziła, że dokonała już całkowitej spłaty kredytów zaciągniętych jeszcze w (...) Bank S.A., przedstawiła swoje wyliczenia na kwotę należną i kwotę już wpłaconą, że (...) Bank S.A. wielokrotnie sprzedawał te same wierzytelności, że zobowiązania z tych umów kredytu są „lewe”, a Bank i kolejni windykatorzy biorą udział w złodziejskim procederze.

18. Twierdzenia te nie zostały jednak udowodnione przedstawionymi dowodami. Przedstawione przez powódkę potwierdzenia wpłat oraz zaświadczenia od Komornika dowodzą, że na spłatę umów kredytu wpłaciła ona dotychczas łącznie 7 546,04 zł, czyli mniej niż należy się wierzycielowi z tytułu jednej umowy kredytu. Podana kwota nie uwzględnia części wpłat odprowadzonych przez komornika na opłaty egzekucyjne i koszty postępowania – te opłaty nie są przekazywane wierzycielowi, czyli nie służą spłaceniu zobowiązania.

19. Przedstawione przez powódkę dokumenty nie wskazują też, aby (...) Bank S.A. wielokrotnie zbywał te same wierzytelności na rzecz różnych windykatorów. Przeciwnie, już z pism załączonych przez powódkę wynika, że wierzytelność stwierdzona nakazem zapłaty o sygn. VI Nc-e 1323402/16 została zbyta najpierw na rzecz (...), a następnie od tego Funduszu nabył ją (...) (bez zgody A. Banku), który później zmienił nazwy na (...) oraz Lumen

(...) 21 (...). Z kolei – pomimo twierdzeń podnoszonych przez pozwanego – brak dowodu, aby wierzytelność stwierdzona nakazem zapłaty o sygnaturze VI Nc-e 1323384/16 została zbyta i by była egzekwowana przez kogoś innego niż (...) Bank S.A. Do umowy przelewu wierzytelności nie załączono wykazu przenoszonych wierzytelności, który potwierdzałby zbycie tej konkretnej wierzytelności. Twierdzenia pozwanego o sprzedaży wierzytelności wydają się jednak wiarygodne z uwagi na to, że na wniosek wierzyciela postępowanie umorzono pomimo niewyegzekwowania dochodzonej kwoty w całości (co mogło stanowić realizację § 7 ust. 7 umowy). Kancelaria (...) nie była nigdy wierzycielem powódki, jest tylko spółką, która w imieniu funduszy inwestycyjnych obsługuje zadłużenie i np. wzywa do zapłaty i informuje o zmianach wierzycieli.

20. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie świadczą więc o tym, by istniał świadomy, uzgodniony „złodziejski proceder” pomiędzy (...) Bank S.A., funduszami sekurytyzacyjnymi i Komornikiem. Jednocześnie Sąd dostrzega skomplikowanie sytuacji powódki i w pełni rozumie pewien brak orientacji powódki co do tego, kto jest jej wierzycielem i kto egzekwuje od niej pieniądze. Np. w trwającym postępowaniu egzekucyjnym Km 2313/17 wierzycielem pozostaje Lumen (...) 21 (...), ale w aktach komorniczych jako wierzyciel figuruje (...) (czyli tak naprawdę ten sam Fundusz, tylko pod inną nazwą). Ten sam Fundusz miał jeszcze wcześniej inną nazwę (L.). Z uwagi na treść przywołanych przepisów 232 k.p.c. i 6 k.c. Sąd nie mógł jednak samodzielnie prowadzić szeroko zakrojonego dochodzenia aby sprawdzić, czy istnieją może jeszcze jakieś dowody na twierdzenia powódki lub pozwalające na dokładniejsze ustalenie jej sytuacji prawnej oraz kto ewentualnie osiągnął nienależyte korzyści jej kosztem. Byłoby to naruszeniem roli sądu w postępowaniu cywilnym, która wymaga bezstronności i obiektywizmu.

21. Nie miały znaczenia dla niniejszej sprawy korespondencja z (...) Sp. z o.o. oraz wyroki karne dotyczące A. K. (k. 76-81). Z ich treści wynika, że dotyczą one zupełnie innych wierzytelności niż te, o które toczyła się niniejsza sprawa.

Ocena prawna

22. Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

23. Z racji tego, że powódka nie wskazała podstawy prawnej dochodzonego roszczenia, Sąd musiał w pierwszej kolejności samodzielnie ustalić jakie przepisy prawa musi wziąć pod uwagę. Sąd uznał, że:

a. powódka podnosiła, że zawarte umowy są „lichwiarskie”, a zatem twierdziła, że występują w nich nieuczciwe, niedozwolone postanowienia umowne (art. 385¹ k.c.);

b. powódka twierdziła, że A. Bank wyrządził jej szkodę zbywając wierzytelności kilkakrotnie na rzecz windykatorów (art. 415, 471 k.c.);

c. zdaniem powódki A. Bank niezasłużenie wzbogacił się jej kosztem (art. 405, 410 k.c.)

Nieuczciwe, „lichwiarskie” postanowienia w umowach kredytu

24. Z twierdzeń powódki wynika, że uznaje ona postanowienia umowy kredytu określające np. wysokość prowizji pośrednika lub kosztów ubezpieczenia za wygórowane i nieuczciwe. Zasadniczo jest możliwa sądowa kontrola takich postanowień. Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Sąd może dokonać oceny takich postanowień w postępowaniu, w którym np. przedsiębiorca dochodzi zapłaty należności z umowy.

25. W tej sprawie Sąd nie mógł jednak oceniać postanowień umów zawartych przez powódkę. Na podstawie tych umów E-sąd w Lublinie wydany nakazy zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Taki nakaz zapłaty

jest wiążący dla sądów i innych organów państwowych, można go kwestionować tylko we właściwej procedurze sądowej, którą nie jest powództwo o zapłatę takie jak złożone w tej sprawie.

26. Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Prawomocnym orzeczeniem sądu jest też nakaz zapłaty. Do nakazów zapłaty stosuje się odpowiednio przepisy o wyrokach, jeżeli kodeks nie stanowi inaczej (art. 353² k.p.c.). Nakaz zapłaty, od którego nie wniesiono środka zaskarżenia, ma skutki prawomocnego wyroku (art. 480² § 4 k.p.c.).

27. Powódka nie twierdziła, aby nakazy zapłaty w sprawach, na podstawie których Komornik wszczął egzekucję, były w jakiś sposób wadliwe lub utraciły moc. Z tego powodu Sąd nie może teraz podważać tych nakazów zapłaty i oceniać, że na podstawie umowy Bankowi (lub jego następcem prawnym) nie należała się np. prowizja, która została uwzględniona w kwocie przyznanej nakazem zapłaty. Stanowiłoby to naruszenie zacytowanych przepisów art. 365 i 480² § 4 k.p.c. Musi więc te kwestie traktować jako ostatecznie rozstrzygnięte i nie może wydawać wyroku, który stałby w sprzeczności z tymi nakazami zapłaty. Powódka nie mogła więc w tej sprawie opierać żądania na twierdzeniu, że już w momencie wydania nakazów zapłaty Bankowi należało się mniej, niż to stwierdzono w nakazie zapłaty.

Wyrządzenie szkody przez Bank

28. Zgodnie z art. 415 k.c., kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Natomiast zgodnie z art. 471 k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

29. Oba wymienione przepisy są podstawami odpowiedzialności odszkodowawczej. Art. 415 k.c. dotyczy sytuacji, gdy pomiędzy sprawcą szkody a poszkodowanym nie ma stosunku prawnego (np. umowy) z którego szkoda by wynikała, lecz obowiązek odszkodowania wynika z popełnienia czynu niedozwolonego. Natomiast art. 471 k.c. wchodzi w grę wówczas, gdy pomiędzy dwiema osobami istnieje umowa, którą jedna ze stron narusza i przez to wyrządza drugiej szkodę.

30. Z uwagi na to, że pomiędzy powódką a (...) Bankiem S.A. istniały umowy kredytu, w pierwszej kolejności należałoby ocenić, czy treść tych umów stała na przeszkodzie przeniesieniu wierzytelności na rzecz innych podmiotów. Gdyby tak było, to zawarcie umowy przelewu wierzytelności stanowiłoby nienależyte wykonanie zobowiązania przez A. Bank, które mogło spowodować u powódki szkodę. Jest bowiem zasadą, że wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (art. 509 § 1 k.c.)

31. W treści umów kredytowych zawartych przez powódkę brak postanowień, które wyłączałyby po stronie Banku możliwość przelewu wierzytelności na rzecz innych osób. Co więcej, art. 92a ust. 1 ustawy – Prawo bankowe wyraźnie pozwala na to, aby bank zawarł z towarzystwem funduszy inwestycyjnych tworzącym fundusz sekurytyzacyjny albo z funduszem sekurytyzacyjnym umowę przelewu wierzytelności. Umowa przelewu wierzytelności wynikającej z kredytu konsumenckiego nie sprzeciwia się również właściwości zobowiązania – takie umowy są powszechnie stosowane w obrocie prawnym i nie ma wątpliwości co do tego, że kredytodawca może przenieść uprawnienie do domagania się zwrotu kredytu na inną osobę. Z uwagi na to Sąd nie może przyjąć, by (...) Bank S.A. przelewając wierzytelności na (...) naruszył swoje umowy z powódką i tym samym mógł wyrządzić jej szkodę z tego powodu.

32. Powyższe okoliczności świadczą jednocześnie o tym, że nie można bankowi przypisać popełnienia czynu niedozwolonego polegającego na przelewie wierzytelności na rzecz (...). Skoro Bank zawarł umowę powszechnie występującą w obrocie, na której zawarcie zezwalają zarówno art. 509 k.c., jak i art. 92a ustawy – Prawo bankowe, to nie można jednocześnie (przy braku udowodnienia jakichś szczególnych okoliczności, wskazujących na ukryty, niedozwolony cel zawarcia tych umów) zawarcia tych umów traktować jako podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej.

33. Z kolei dalsze działania (...), tj. dalsza sprzedaż wierzytelności, nie mogą już obciążać (...) Banku S.A. Skoro Bank, jak to wyżej zostało powiedziane, zgodnie z prawem przeniósł wierzytelności na (...), to za ewentualne szkody wyrządzone przez (...) lub Lumen (...) 21 (...) odpowiedzialne mogą być tylko te podmioty (jako sprawcy).

34. Nie ma więc podstaw do obciążenia (...) Banku S.A. odszkodowaniem na rzecz powódki.

Nienależne wzbogacenie się (...) Banku S.A. kosztem powódki.

35. Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Zgodnie natomiast z art. 410 k.c. przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu stosuje się także do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

36. (...) Bank S.A. byłby względem powódki bezpodstawnie wzbogacony, gdyby otrzymał kosztem powódki więcej pieniędzy niż mu się należało z umów kredytu lub nakazów zapłaty. Tymczasem, jak wyżej już to opisano, zgromadzone w sprawie dokumenty nie świadczą o tym, by A. Bank otrzymał od powódki większe kwoty niż te, które mu się w danym momencie należały. Otrzymywał od niej środki wówczas, gdy umowa kredytu jeszcze trwała (przed wypowiedzeniem), a później w trakcie postępowania egzekucyjnego, w którym legitymował się nakazami zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym (i swoje żądanie zapłaty wywodził z tego, że jego wierzytelność stwierdzono prawomocnym nakazem zapłaty).

37. Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 804 § 1 k.p.c. organ egzekucyjny (np. Komornik) nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Jeśli w postępowaniu egzekucyjnym o sygn. Km 2115/17 (...) Bank S.A. legitymował się tytułem wykonawczym na swoją rzecz (prawomocnym nakazem zapłaty), to miał prawo wszcząć na jego podstawie egzekucję i domagać się ściągania należnych środków przez Komornika. Komornik nie mógł odmówić egzekucji z tego powodu, że zdaniem powódki należność została już spłacona albo została zbyta na kogoś innego. Kwestionowanie zasadności tytułu wykonawczego, jakim jest prawomocny nakaz zapłaty zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, może odbywać się na drodze powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). W takiego rodzaju sprawie dłużnik może domagać się pozbawienia wykonalności tytułu stwierdzającego obowiązek zapłaty powołując się na to, że np. już po wydaniu nakazu zapłaty spłacił należność, że wierzytelność przeszła na kogoś innego lub nie została skutecznie przelana na osobę podającą się na nowego wierzyciela.

38. W świetle powyższego Sąd nie mógł uznać, aby pozwany bezpodstawnie wzbogacił się kosztem powódki. O bezpodstawnym wzbogaceniu nie mogą natomiast świadczyć przelewy kwot na rzecz innych wierzycieli niż pozwany ((...), (...)) 21 (...) – są oni odrębnymi osobami od Banku i nie działają w jego imieniu, tylko w swoim własnym. Wpływ pieniędzy z egzekucji na ich konta w żaden sposób nie wzbogacał samego (...) Banku S.A.

39. Podsumowując – powództwo zostało oddalone w całości jako opierające się na twierdzeniach, które nie zostały udowodnione.

Koszty postępowania

40. O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 102 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten ma charakter wyjątku od zasady, że strona przegrywająca na obowiązek zwrócić stronie wygrywającej poniesione koszty postępowania, choćby nawet była zwolniona z kosztów sądowych.

41. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 17 sierpnia 2021 r., do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do

pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową osoby przegrywającej sprawę, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu (podobnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 sierpnia 2010 r., sygn. I Cz 51/10). O tym, że subiektywne oraz usprawiedliwione przekonanie o zasadności swojego roszczenia może w pewnych wypadkach uzasadnić odstąpienie od obciążenia kosztami procesu, wypowiedział się również SA w G. w wyroku z dnia 1 października 2020 r., sygn. V ACa 286/20, SA w L. w wyroku z dnia 20 listopada 2019 r., sygn. I ACa 687/18, SN w postanowieniu z dnia 17 kwietnia 2013 r., sygn. V Cz 124/12.

42. Wskazuje się także, że pojęcie „wypadków szczególnie uzasadnionych” opiera się na zwrocie niedookreślonym, co może uzasadniać odwoływanie się również do argumentów natury aksjologicznej (M. Kuchnio [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany, red. O. M. Piaskowska, LEX/el. 2021, art. 102) lub pozostające poza obszarem przebiegu procesu (G. Misiurek [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1–366, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021, art. 102).

43. Sąd miał na względzie, że sytuacja materialna powódki jest trudna, przez co została ona zwolniona z kosztów sądowych w całości. Wytoczenie powództwa przeciwko pozwanemu opierało się na jej dość logicznym (ale potocznym) rozumowaniu, że skoro zawarła umowę z A. Bankiem, to kolejne Fundusze nabywające wierzytelność działają tylko jako windykatorki, a pozwany pozostawał rzeczywistą stroną umów kredytu. Co więcej, treść przedłożonych przez nią dokumentów pozwala traktować jej brak zorientowania się we własnej sytuacji prawnej jako usprawiedliwiony. W przeciągu kilku lat przez jej korespondencję przewijały się różne nazwy Funduszy lub spółek będącymi jej wierzycielami lub tylko zarządzającymi jej wierzytelnością, zrozumiałe jest więc, że powódka – osoba bez wykształcenia prawniczego – czuje się w tej sytuacji pogubiona i ratunku w swojej sytuacji upatrywała w pozwie przeciwko pozwanemu, z którym zawarła umowy będące „u źródeł” jej aktualnego zadłużenia.

44. Zdaniem Sądu z uwagi na powyższe obciążanie powódki dodatkowo kwotą 3 617 zł do zapłaty na rzecz (...) Banku S.A. byłoby sprzeczne z poczuciem słuszności, dlatego też odstąpił od obciążenia jej zwrotem kosztów postępowania na rzecz pozwanego.

Zarządzenia:

1. (...)

2. (...)